

Vogelinventarisatie “Ommermars”

Het gebied ligt aan de rand van de Ommer woonwijk “de Dante” en is ingeklemd tussen de Vecht, de Varsenerdijk en het Ommerkanaal.

Het geïnventariseerde gebied is 40 ha groot, het omvat het eigendom van het Staatsbosbeheer (zuidelijk deel) en St. Landgoed Heidehof (noordelijk deel). Het beheer is deels in handen van Stichting Burgerinitiatief Ommermars. De enkele particuliere percelen aan de oostkant incl. de bebouwing, maar ook de volkstuintjes en de aanliggende oevers van de Vecht en het Ommerkanaal zijn meegenomen. (zie afb.)

Het is een kleinschalig geaccidenteerd terrein met veel verschillende terreintypen: “div. graslandtypes, akker, open water, rivierduintjes, ruigtestrookjes, steil wandjes, jonge aanplant, solitaire bomen en allerlei overgangen”.

Naast de veelzijdigheid, werkt vooral het water als een magneet voor de vogels gedurende een groot deel van het jaar. Het beheer is in hoofdzaak begrazing door schapen en door maaien. Voor de herinrichting was het een agrarisch gebied met gras- en bouwland en aan de zuidwestkant nog een relict met rivierduintjes.

Het terrein biedt aan de bewoners van de aangrenzend woonwijk “De Dante”, een mooie uitlaatklep en zij kunnen genieten van de natuur en gebruik maken van wandel- en fietspaden. Het druk gebruikte Vechtdal-fietspad deelt het gebied in tweeën.

Voor de jeugd is er een Natuurspeeltuin en aan de oostkant is een hondenlosloopgebiedje.

Terwijl in 2022 de machines druk bezig waren met de herinrichting van het gebied, kwam bij mij het idee op om in dit gebied de broedvogelpopulatie te gaan volgen. Het idee werd ondersteund door het Staatsbosbeheer en ik ben in 2022 van start gegaan. Bijna mijn hele leven ben ik bezig met monitoren, maar zelden zo dicht bij huis. Achteraf gezien had ik een paar jaar eerder moeten beginnen om ook een goed beeld van de oude situatie te hebben, maar helaas!

Broedvogel Monitoring Project (BMP) “Ommermars”

Om door de jaren heen een goed vergelijk te krijgen is standaardisatie cruciaal, dit is beschreven in de handleiding “broedvogelonderzoek” van Sovon. Bij het BMP wordt een telgebied meerdere keren in een seizoen bezocht en wordt elke waarneming van een potentiële broedvogel van een speciale broedcode voorzien. Zoals: “Zingend, baltsend, alarmerend, transport, nestmateriaal, nestbouw, afleidingsgedrag, nest, eieren of jongen, transport voedsel of ontlasting etc”. Na afloop van het veldwerk wordt het aantal territoria bepaald via een combinatie (clustering) van alle verzamelde waarnemingen. Dat gebeurt volgens vaste regels en (bij voorkeur) via de zogenaamde autocluster routine, zodat ook dit onderdeel uniform is. (Sovon)

De monitoring is uitgevoerd met de app. “Avimap van Sovon”,

De waarnemingen worden in het veld ingevoerd in een Smartphone. Dat zijn met name allerlei territoriale gedragingen, waarbij bij de meeste soorten, de zang leidend is.

Na het broedseizoen worden alle gegevens in de p.c. geclusterd (Avimap) en daaruit volgt het aantal territoria per soort. Uitsluitende waarnemingen, datumgrenzen en fusie-afstanden spelen hierbij een rol. Er wordt dus niet naar nesten gezocht en een aangegeven territoria zegt niets over de broedresultaten.

In dit natuur-, recreatiegebied is het beheer gericht op de instandhouding en de uitbreiding van de biodiversiteit in het Vechtdal. Het recreatieve medegebruik van het relatief kleine gebied heeft uiteraard invloed op de aanwezigheid en de voortplanting van vogelsoorten, denk aan de bodembroeders.

Ommermars			Henk Hupkes		
Soort	2022	2023	Soort	2022	2023
Boerenwaluw	1	2	Koolmees	2	4
Bosrietzanger	7	7	Meerkoet	6	8
Ekster	1	0	Merel	2	2
Fuut	0	2	Nijlgans	1	1
Geelgors	3	3	Oeverwaluw	27	3
Gele Kwikstaart	0	2	Pimpelmees	1	2
Grasmus	9	7	Putter	2	5
Graspieper	1	2	Roodborsttapuit	0	2
Grauwe Gans	2	4	Scholekster	1	2
Groenling	0	1	Soepeend	1	1
Heggenmus	1	1	Spreeuw	0	1
Houtduif	0	3	Tjiftjaf	3	2
Huismus	6	11	Tuinfluitier	0	1
Kievit	7	7	Vink	3	3
Kleine Karekiet	0	1	Waterhoen	2	5
Kleine Plevier	4	3	Wilde Eend	5	8
Kneu	1	1	Witte Kwikstaart	6	4
Knobbelzwaan	0	1	Zwartkop	1	0

Territoria per soort.

De grauwe gans profiteert als soort van de voedzame sappige weiden en maakt druk gebruik van de waterrijke Ommermars.

Let is op de grootte van de meeuw t.o.v. de blauwe reiger!

Pontische meeuw heeft ring aan de rechterpoot!

Wegens gebrek aan dode bomen maken veel vogels gebruik van de creatie bij de spartelvijver. Deze foto is in sept 2023 genomen en ik zag nu bij het plaatsen van de foto dat de meeuw geringd was. Bij navraag bleek dat deze Pontische meeuw op 1 juni 2020 als pull. (jong) geringd was in Tsjechië.

	National Museum - Bird Ringing Centre, Hornoměřolupská 34, 102 00 Praha 10 - Hostivař, Czech Republic
	email: krouzkovaci.stanice@nm.cz phone: +420 271 961 256
NÁRODNÍ MUZEUM	
We are grateful to you for your report of a ringed bird. Below you will find the ringing and finding details of a bird recovered in your country. If you notice any errors please let us know.	
Metal ring CZP C166819	
white 632:U Coloured or numbered leg ring(s)	
Ringing data	
Species:	Larus cachinnans
Sex, age:	U, 1
Status:	bird a pullus
Date, time, accuracy:	1.6.2020,--:-- , accurate to day
Place:	Pasohlávky, Jihomoravský kraj, [CZ22], Czechia
Place note:	
Coordinates:	48.89297 16.60585 / 48°53'34.69"N 16°36'21.06"E
Accuracy of coordinates:	Somewhere in a circle 50 m
Biometrics:	
Ringer:	Josef Chytil (464, chytil@prerovmuzeum.cz)
Additional Marks	

Mark operation	Type	Number	Color
Added, position unknown or unrecorded	Coloured or numbered leg ring(s)	632:U	white

Recovery data

Species: Larus cachinnans
Sex, age: U, 8
Status: Unknown or unrecorded
Date, time, accuracy: 24.9.2023,--:, accurate to day
Place: Ommen, Overijssel, [NL15], The Netherlands
Place note:
Coordinates: 52.518082 6.418388 / 52°31'5.09"N 6°25'6.2"E
Accuracy of coordinates: +- 5 km
Condition: Alive and probably healthy and certainly released (7)
Circumstances: Identified from leg ring(s) (81)
Biometrics:
Verification of ring: YES
Finder: Henk Hupkes

Distance: 822 km, Direction: 303 °, Elapsed time: 1210 days

Kleine zilverreiger 18 juli 2023 Ommermars

Tussen de ooievaars kun je het formaat van de “kleine” zilverreiger goed zien.

Dit paar knobbelzwanen heeft met succes jongen groot gebracht.

Indische gans

In onze omgeving vooral te zien langs de Vecht tussen Zwolle en Ommen. Vanaf 1986 broeden er jaarlijks Indische ganzen in ons land. De aantallen namen langzaam toe naar rond 100 paren tijdens de eeuwwisseling. Van een stormachtige toename, zoals bij verschillende andere ganzen, is geen sprake. De laatste 15 neemt het aantal weer af. Het gaat om nakomelingen van losgelaten of ontsnapte vogels, die veelal nog bij de oorspronkelijke locaties broeden.

De ijsvogel is een regelmatig gebruiker van de spartelvijver, ideale visplek.

Gele kwikstaart ♂ ageert wanneer je in de nabijheid van zijn nest komt.

Kleine plevier ♀

Pioniersoort van kale of zeer schaars begroeide grond. Ze waren er als de kippen bij toen men bezig was met de afgravingen. Zo snel de soort als broedvogel verschijnt zo snel zal die ook weer verdwijnen als het zand begroeid is. Mede door de zandafzetting (hoge water) zal de soort komend seizoen nog wel te zien zijn met zijn vlinderachtige baltsvlucht. Waarschijnlijk zijn er 1 of meerdere jongen vliegvlug geworden,

Roodborsttapuit ♂

Laat zich goed zien, zit vaak in de top van boom of struik. 2 paar in 2023.

Ondanks dat het broedareaal afneemt doet de roodborsttapuit het de laatste tijd aardig goed in extensief beheerd terrein

Deze fuut met pull. zat aan de rand van het Ommerkanaal

Grasmus

Grasmus en bosrietzanger broeden vooral in ruigere strookjes langs de Vecht.

Onderstaande lijst zijn de soorten die in de Ommermars, "in waarneming.nl" zijn ingevoerd.

					
	Waarnemingen		Ommermars		2023
1	Aalscholver	25	Kleine mantelmeeuw	49	Torenvalk
2	Blauwe reiger	26	Kokmeeuw	50	Veldleeuwerik
3	Boerenwaluw	27	Kolgans	51	Vink

4	Buizerd	28	Krakeend	52	Visarend
5	Dodaars	29	Kuifeend	53	Visdief
6	Ekster	30	Madarijneend	54	Waterhoen
7	Fuut	31	Meerkoet	55	Watersnip
8	Geelgors	32	Merel	56	Wilde eend
9	Gele kwikstaart	33	Nijlgans	57	Witte kwikstaart
10	Gierzwaluw	34	Oeverloper	58	Witwangstern
11	Grasmus	35	Oeverzwaluw	59	Zilvermeeuw
12	Graspieper	36	Ooievaar	60	Zwarte kraai
13	Grauwe gans	37	Parkeend	61	Huismus
14	Grote canadese gans	38	Pimpelmees	62	Bosrietzanger
15	Grote mantelmeeuw	39	Putter	63	Lepelaar
16	Grote zaagbek	40	Roek	64	Noordse gele kwikstaart
17	Grote zilverreiger	41	Roodborsttapuit	65	Pontische meeuw
18	Holenduif	42	Scholekster	66	Appelvink
19	Houtduif	43	Sijs	67	Zwartkop
20	Huiszwaluw	44	Smient	68	Kleine plevier
21	IJsvogel	45	Spreeuw	69	Kleine zilverreiger
22	Indische gans	46	Tapuit		
23	Kauw	47	Tjiftjaf		
24	Kievit	48	Toendrarietgans		

Foto's en tekst.

Henk Hupkes